GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 47. *Joi, 28 Februariu (12 Martie)* 1885.

Brașovŭ, 27 Febr. (11 Martie) 1885.

Se vede că ne apropiămŭ cu pașĭ răpeḍĭ de primăvară, căcĭ érășĭ ne sosescŭ scirĭ neliniștitóre din sînulŭ poporațiunilorŭ din peninsula balcanică. Aceste scirĭ privescŭ de o camdată Macedonia și Albania, două provincii în care domnesce cea mai mare nemulțămire.

Scimŭ că atașatulŭ militarŭ dela ambasada englesă din Constantinopole, maiorulŭ Trotter, fusese însărcinatŭ sĕ studieze situațiunea din Macedonia. Elŭ și-a terminatŭ misiunea și după cum ne spune „Corespondența politică,“ resultatele cercetărilorŭ sale sunt puținŭ satisfăcĕtóre.

Părțile sudice ale provinciei s'au mai liniștitŭ, ce e dreptŭ, în timpulŭ din urmă, dar în districtulŭ Dibra și în ținuturile dela granițele Bulgariei și Rumeliei orientale ferberea în sînulŭ poporațiunilorŭ este mare și siguranța publică este amenințată.

Nu mai puținŭ neliniștitóre este starea lucrurilorŭ din Albania, unde Arnăuții nu vréu sĕ se'mpace cu Turcii odată cu capulŭ. Albanesii sunt hotărîțĭ sĕ nu lase hangearulŭ din mână, decâtŭ când vorŭ scăpa de dominațiunea turcéscă.

Rapórtele ce sosescŭ din Albania ne facŭ sĕ credemŭ, că încăerările dintre Turcĭ și Albanesĭ, care peste érnă mai încetaseră, vorŭ fi cu atâtŭ mai sângeróse, cu câtŭ atmosfera munțilorŭ va permite Arnăuțilorŭ sĕ se adăpostéscă mai lungă vreme în obîrșiele lorŭ, de unde apoi la ocasiunĭ bine venită sĕ sară asupra Turcilorŭ și sĕ'ĭ măcelăréscă.

Inceputulŭ l'au făcutŭ deja de acum Arnăuții din ținutulŭ Drinei. In Belgrad au sositŭ sciri din Pristina, că în apropierea Prisrendului a fostŭ unŭ grósnicŭ măcelŭ între trei batalióne de oștire turcéscă numĕrândŭ 2400 de ómenĭ și între Albanesĭ. Incăerarea a începutŭ în Ljumanka Nahia lângă Drina și succesulŭ hangearelorŭ arnăuțescĭ a fostŭ atâtŭ de mare, încâtŭ în defileulŭ Bucolji cele trei batalióne turcescĭ ce s'au trimisŭ sĕ împrăștie pe Arnăuțĭ, au fostŭ făcute prisoniere, și parte mare din ele măcelărite.

După tóte acestea, nu mai este de lipsă sĕ accentuămŭ, că materia esplosibilă și acum, 6 anĭ după tractatulŭ din Berlinŭ, este destulă în Orientŭ și că prin urmare totŭ ce au alcătuitŭ diplomații în 1878, n'a fostŭ decâtŭ numai unŭ pasŭ spre resolvarea cestiunii Orientului.

Acéstă resolvare se va impune în curêndŭ cu mai mare putere ca la 1877 diplomației europene și sórtea orientului europénŭ și a popórelorŭ micĭ depinde fórte multŭ dela modulŭ cum se vorŭ resolvá conflictele ce s'au iscatŭ în Europa, Africa și Asia prin intrigile cancelarului germanŭ, ce au de scopŭ de a desbina între sine pe Anglia, Franța și Italia, carĭ arŭ trebui sĕ mérgă mână în mână avêndŭ interese comune.

—o—

Parastasele întru pomenirea martirilorŭ noștri din 1784—85.

Alba-Iulia 24 Faurŭ 1885.

Domnule Redactorŭ!

Duminecă în 17 Faurŭ v. (1 Martie n.) a. c. s'a celebratŭ și la biserica gr. c. din Maierĭ (Alba-Iulia) parastasulŭ „Martirilorŭ Horia, Cloșca și Crișanŭ,“ carĭ au fostŭ anume pomenițĭ.

Credincioșii ce se ținŭ de biserica gr. cat. din Maierĭ — cu tóta inteligența au asistatŭ la serviciulŭ divinŭ.

Preotulŭ l'a întrodusŭ cu următórele cuvinte: „Iubițĭ creștinĭ, acéstă pomană pe care o vedeți așeḍată pe masă înaintea vóstră, se va împărți pentru unŭ scopŭ filantropicŭ — împreunați-vĕ dară rugăciunile vóstre cu ale preotului.“

Publiculŭ întregŭ cu zelulŭ celŭ mai mare s'a rugatŭ — aruncândŭ privirile la fiecare amintire a numelorŭ lorŭ către cerŭ. — Intiligența încă entusiasmată s'a rugatŭ.

Unŭ poporanŭ a dăruitŭ sfintei bisericĭ și o icónă cu rĕstignignirea Domnului „Isusŭ Christosŭ“ reamintindu-șĭ cuvintele ce le-a rostitŭ preotulŭ către „Horia și Cloșca“ la esecutarea lorŭ: *„Sărută-țĭ acéstă cruce și luați pildă dela celŭ ce a muritŭ pe ea.“* i. p. —

—o—

CRONICA POLITICĂ.

Declarațiunile ce le-a făcutŭ lordulŭ Granville în parlamentulŭ englesŭ, pentru ca sĕ'mpace pe Bismarck, facŭ pe cele mai multe ḍiare francese sĕ ia în risŭ pe ministrulŭ englesŭ și condamnă tonulŭ umilitŭ cu care a vorbitŭ. Limbagiulŭ nobilului lordŭ, ḍice „Temps,“ va deștepta órecare mirare în Europa. Lordulŭ Granville s'a demisŭ până la o mărturisire umilită și s'a înjositŭ în fiecare direcțiune, așa că prințulŭ Bismarck ar fi de ferŭ, d-că nu s'ar simți mișcatŭ de atâta pocăință. »Paris« nu vrea sĕ mai vorbéscă de fiorosulŭ actŭ de pocăință. Anglia se va întórce dinspre ministrulŭ care a arĕtatŭ o slăbiciune de necreḍutŭ. »France« crede, că Gladstone și Granville nu mai potŭ fi respectațĭ de poporulŭ englesŭ. „Liberté“ numesce pe prințulŭ Bismarck unŭ Joe; când elŭ își încruntă sprincenele, tremură Olimpulŭ. Numitulŭ ḍiarŭ își bate jocŭ de pocăința lordului, dar celŭ puținŭ găsesce că e bine, că s'a înlăturatŭ causa care putea sĕ turbure liniștea Europei.

*

Maiorulŭ Trotter, atașatulŭ militarŭ la ambasada englesă din Constantinopole, care fusese însărcinatŭ sĕ studieze situațiunea din Macedonia, și-a terminatŭ misiunea. »Pol. Corr.« e informată că, precum se asigură în cercurile bine instruite, raportulŭ maiorului Trotter constată, cumcă siguranța publică în părțile sudice ale provinciei în cele din urmă 18 lunĭ s'a îmbunătățitŭ fórte multŭ, precândŭ în districtulŭ Dibra și în ținuturile dela granițele Bulgariei și Rumeliei orientale starea siguranței publice este ca și mai înainte fórte nesatisfăcĕtóre.

*

Starea lucrurilorŭ în Albania se află totŭ în acelŭ stadiu de nesiguranță și turburare ca totdéuna până acuma. »N. fr. Presse« află din Belgradŭ, că după rapórtele sosite acolo din Pristina, în Albania, Arnăuțĭ s'au încăeratŭ cu trupele turcescĭ în Ljumanka Nahia, lângă Drina, la 35 chilometri spre sudŭ-vestŭ de Prisrend. Lupta a fostŭ sângerósă și în defileulŭ Bucolji, Albanezii au luatŭ prisonere trei batalióne de Turcĭ de câte 800 de ómenĭ Se mai comunică, că parte mare din cei 2400 de Turcĭ au fostŭ măcelărițĭ de bandele albanese.

—o—

O nouă probă a bunătății maghiare față cu Românii.

Năsĕudŭ, la 7 Martie 1885.

Deși șodeniile și lucrurile de risŭ suntŭ la ordinea ḍilei, mai vêrtosŭ de unŭ timpŭ încóce sub constituționalismulŭ actualŭ, nu va strică a mai înregistra unŭ casŭ curios în analele acestorŭ țĕrĭ. Lucrulŭ în sine mai că nicĭ atențiune n'ar merită, necum sĕ-i dea omulŭ însemnătate. Cu tóte acestea, căutându-se la modulŭ și forma esecutărei, la scopurile ce urmăresce regimulŭ actualŭ și organele aceluia, precum și la feluritele apucăturĭ, carĭ se folosescŭ pentru de a provocá lucrurĭ, prin carĭ sĕ se pótă astupá golătatea fraselorŭ de tóte ḍilele ale ḍiaristicei maghiare, precum și ca sĕ-șĭ spele fată cu lumea esternă rușinea, căreia se espunŭ pre ḍi ce merge prin insultele, ce le aruncă continuu asupra naționalitățilorŭ nemaghiare numindu-le trădătóre de patriă și mai scie D-ḍeu cum, nu se póte trece nicĭ decum cu vederea.

Bunulŭ nostru regimŭ, ca nu cumva sĕ rĕmână vreunŭ colțŭ locuitŭ de naționalitățĭ nemaghiare neîmpărtășitŭ de bunătățile sale nemărginite și de părintésca-i îngrijire, a însărcinatŭ după mórtea fostului comite supremŭ alŭ comitatului Bistrița-Năsĕudŭ Franciscŭ Wösler, pe comitele supremŭ alŭ comitatului Solnocŭ-Dobêca ca sĕ vină și sĕ ferícéscă și pe locuitorii Românĭ și Sașĭ ai acestui comitatŭ. Pre ce cale voesce a face acésta e destulŭ de cunoscutŭ până acuma, este însĕ a se arĕtá și calea indirectă a faptelorŭ complinite, pe care voesce a-șĭ ajunge scopulŭ. Lăsândŭ de o parte frasele de care se folosesce sub masca bunei voințe ḍicêndŭ: „nu impunŭ, ci e o dorință a mea décă se póte împliní,« precândŭ în faptă notarilorŭ și altorŭ împiegațĭ politicĭ le și impune, firesce totŭ sub formă de dorință și aceia facŭ de frică ca de bună voiă, sĕ trecŭ la obiectŭ:

In Năsĕudŭ s'a întemeiatŭ nu de multŭ o societate acționară pentru înființarea unei tipografii și librării. Librăria s'a și deschisŭ pe basa concesiunei organelorŭ politice și sub firma întabulată judecătoresce »Concordia.« Aceea librăriă s'a mărginitŭ până acuma numai la procurare de cărțĭ scolastice precum și utensilie pentru scólă, apoi la comandarea de cărțĭ și foi de cetitŭ la dorința espresă a unui orĭ altuia dintre privațĭ.

Pre basa unei denunțărĭ false orĭ că dóră numai i-a picatŭ din seninŭ în minte prea bunului și îngrijitorului nostru comite supremŭ, că s'ar vinde cine scie ce cărțĭ revoluționare și cuprinḍĕtóre de idei daco-romanistice, trămite pe vice-măria-sa, „mâna dréptă« după cum îlŭ numesce, pe proto-notarulŭ actualŭ cu însărcinarea de a luá la strictă cercetare numita librăriă.

Acela și vine la Năsĕudŭ, și încă cum? »Risum teneatis!« Eacă așa: La 6 Martie st. n. a. c., între orele trei și patru post-meridiane apare vice-măria-sa înaintea numitei librării însoțitŭ de-o gardă de 5 gendarmĭ sub comanda unui sub-locotenentŭ de gendarmeriă, pune totŭ edificiulŭ sub stare de asediu, lăsândŭ sĕ se posteze la fiecare ușă câte unŭ gendarmŭ — norocŭ că întregŭ edificiulŭ nu posede multe ușĭ, căcĭ ar fi fostŭ altcum necesitatŭ sĕ recuire gendarmeriă cine scie de unde și pe bieții asediațĭ i-ar fi ținutŭ acolo tótă nóptea, ba póte și a doua ḍi. — Se dă ordinŭ strictŭ ca sĕ nu lase pe nimenĭ sĕ ésă din cei asediațĭ, nicĭ sĕ între cineva în loculŭ cu pricina. Ce e mai multŭ, în acelașĭ edificiu cu librăria se află și administrațiunea casei de împrumutŭ și păstrare »Aurora« și după cum se scie la societățĭ de atare natură ómenii vinŭ continuu. Pe cățĭ i-a apucatŭ furtuna acolo împreună cu controlorulŭ i-au pusŭ asemenea sub stare de asediu, altora însĕ li s'a opritŭ intrarea, asemenea s'a întêmplatŭ, de sine se înțelege, la librăriă.

Intrândŭ vice-măria-sa împreună cu numitulŭ sublocotenentŭ, întrébă de capulŭ societății, și servitorulŭ spune că acela e profesorulŭ Dr. A. P. Alexi. Numai decâtŭ lasă sĕ-lŭ cheme și-i spune scopulŭ venirei. Firesce că i s'a cerutŭ cartea de legitimare, care i s'a și arĕtatŭ, o zamă lungă, și încă norocŭ că d-lŭ Alexi scie așa de bine unguresce, încâtŭ a putută sĕ înțelégă cuvintele: Bánffy, föispan. Dându-i-se însĕ deslușire cumcă numitulŭ profesorŭ e numai ca însărcinatŭ cu conducerea afacerilorŭ de întreprindere, ér capulŭ directoriului este directorulŭ gimnasialŭ Iónŭ Ciocanŭ, se invită ca până la sosirea aceluia sĕ începă manopera pentru care e trămisŭ.

La patru ore se începe cercetarea, se pulverisézá carte de carte, articulŭ de articulŭ, până și caetele de scrisŭ, întrebându-se, că nu cumva sunt și cu chipurĭ, la ce arătându-se una din întêmplare cu chipulŭ lu Petőffy s'a întrebatŭ, décă cumva nu ar fi de confiscatŭ și aceea.

Spre mai mare mirare află vice-măria-sa că în librăria din Năsĕudŭ se găsesce și mapa comitatului și-a și cumpĕratŭ una, asemenea și sub-locotenentulŭ gendarmŭ, ḍicêndŭ că în librăriile din capitală nu se află, (fie permisŭ a observa, între parentese, că póte fi orĭcine sigurŭ, că în librăriile care le cércă dumnealui, nu se va fi aflândŭ).

După ce s'a gătatŭ cu pulverisarea cărţilorŭ cam pela 8 óre, ca sĕ nu mĕrgă chiar fără resultatŭ din Năsĕudŭ, spaima Maghiarilorŭ, a aflatŭ cu cale a confisca următórele: »Istoria revoluţiunei lui Horia şi Cloşca« tóte esemplarele câte le-a aflatŭ; »Beiträge zur Geschichtsforschung der Romänen« tradusă românesce; »Martirii dela Plevna«; »Cărţile săténului românŭ« Nrii: I, II şi III; „Unŭ catalogŭ de cărţĭ a librăriei Socec et. Comp"; două declaraţiunĭ vamale; unŭ numĕrŭ din „Scóla practică" a lui Petri din anulŭ 1883.

Cu acestea gătându-se manopera patriotică, învită pe preşedintele directoriului şi pe conducĕtorulŭ afacerilorŭ de întreprindere, ca sĕ subscrie protocolulŭ, carĭ ambii au declaratŭ simplu, că aşa ceva nu potŭ sĕ subscrie. Inchipuiéscă-şĭ orĭ-cine, câtŭ de greu a pututŭ sĕ înghiţă vice-omnipotenţa sa, care firesce nefăcêndŭ mulţĭ purecĭ prin Năsĕudŭ, a trecutŭ ca Mercurŭ la Olimpŭ, ca sĕ raporteze lui Joe despre strălucitulŭ resultatŭ.

Trecêndŭ dela Evrei érăşĭ la némurĭ, sĕ fie permisŭ a adressa Ilustrităţii sale, domnului fişpanŭ, câteva întrebărĭ:

Voesce Ilustritatea sa pe astă cale sĕ întemeieze bunele relaţiunĭ între domnia lui şi locuitorii acestui comitatŭ, care le accentuà cu atâta însufleţire la deschiderea primei congregaţii după instalare? — Atuncĭ numai înainte. Ne vomŭ înţelege bine.

Voesce Ilustritatea sa sĕ se arăte tare şi mare, sĕ teroriseze ca în comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca? — »Alios ventos aliasque procellas vidimus.« — Fiă sigurŭ Ilustritatea sa, că atâtŭ locuitorii saşĭ câtŭ şi Românii din comitatulŭ Bistriţa-Năsĕudŭ vorŭ sci sĕ fiă totdéuna cu băgare de sémă şi sĕ lupte mână în mână întru apĕrarea drepturilorŭ sale, între marginile legei, de valóre generală, dér nu dictate şi impuse arbitrarminte de atotpotenţa sa.

Voesce în urmă Ilustritatea sa a-şĭ câştigá merite prin a face din ţînţarĭ armăsarĭ? — Atuncĭ i se dă sfatulŭ sĕ-şĭ alégă ocupaţiunĭ mai convenabile cu posiţia ce o ocupă, lăsândŭ atarĭ lucrurĭ pe séma detectivilorŭ.

Incâtŭ atinge afacerea cu librăria »Concordia,« fiă sigurŭ Ilustritatea sa, că totŭ lucrulŭ se reduce la o denunţare de nimicŭ, fără de nicĭ unŭ temeiu.

Unŭ locuitorŭ năsĕudénŭ.

—o—

Rĕspunsŭ la „o nedumerire."

Braşovŭ, 19 Februariu.

III.

Lealii şi sincerii noştri colegĭ sumuţă prin insinuările cele mai perfide pe agenţii poliţienescĭ ai d-lui Tisza în contra poporului nostru şi în contra celorŭ ce se luptă de timpŭ îndelungatŭ pentru drepturile lui;

„Tribuna" nu se sfiesce de a susţiné, că pretinşii socialistĭ de dincolo ar voi sĕ dea focŭ „Ardélului";

„Tribuna" are „hotărîrea" şi „îndrăsnéla" de-a susţiné că

»Se agitéză printre Românĭ, **atâtŭ aci câtŭ şi în România** contra Ungariei şi contra naţiunei maghiare în deosebĭ, şi acéstă agitaţiune pornesce dela emigraţii ardelenĭ, ungurenĭ şi bănăţenĭ« (Tribuna Nr. 76 din 1884);

Şi ca nu cumva poliţia d-lui Tisza sĕ fie în dubiu asupra înţelesului cuvêntului agitaţiune, „Tribuna" ḑice către cei dela „Pester Lloyd," carĭ fiind mai bine informaţĭ din partea şefului poliţiei statului, nu credeau în mărimea primejdiei descoperite de ea, următórele:

»Ar fi însă lucru primejdiosŭ sĕ ne preţuimŭ vrăşmaşulŭ mai pe josŭ de adevĕrata lui valóre... Fără îndoială ei singurĭ (adecă emigraţii) nu potŭ scóte din ţîţînĭ nicĭ Ungaria, nicĭ România. Se póte însĕ ca sĕ fie şi **alţii mai puternicĭ ca dênşii**, carĭ voiescŭ sĕ scótă atâtŭ România, câtŭ şi Ungaria din ţîţînĭ şi cu aceştia sĕ lucreze printr'înşii.«

Care va se ḑică „Tribuna" susţine ceea ce susţine şi „Ellenzék" şi „Peşti Naplo" şi „Nemzet" cu toţĭ soţii lorŭ, că adecă „se agitéză printre Românii de aicĭ" şi admite că acéstă agitaţiune póte vení dela alţii mai puternicĭ, protectorii „Prinţului órecare," cu care a face causă comună ne ţine chiar şi pe noi capabilĭ.

„Tribuna" totŭ aşa de puţinŭ ca şi ḑiarele maghiare va fi în stare a ne dovedí, unde, când, cum şi prin cine se agitéză printre Românii de aicĭ în contra Ungariei şi a naţiunei maghiare. Dar ajunge că afirmă cu „hotărîre" şi cu „îndrăsnélă". Şi mai are încă neruşinarea de a ḑice că prin asemenĭ denunţărĭ tendenţióse, carĭ servescŭ numai spre justificare adversarilorŭ noştri în procederile lorŭ violente faţă cu poporulŭ românŭ, mai are încă perfidia a ḑice, că prin acésta „susţine causa română."

De-o parte „Tribuna" debutéză, dela apariţiunea ei, cu asemenĭ insinuărĭ neîntemeiate;

de altă parte ea ne spune mereu: „Suntemŭ unŭ poporŭ de ómenĭ sĕracĭ; suntemŭ nisce nemernicĭ; „vremŭ sĕ avemŭ numai hrana de tóte ḑilele, nu ne trebue nicĭ unŭ dreptŭ": şi fiindcă suntemŭ „sĕracĭ" şi „nenorociţĭ" trebue sĕ fie mare numĕrulŭ celorŭ „necăpătuiţĭ", carĭ devenindŭ „esistenţe catilinare" încétă de a mai fi „elemente de ordine." Eată ce părere au cei dela „Tribuna" în privinţa acésta:

»Ce-i dreptŭ, esistenţe catilinare potŭ sĕ devină şi nobilii scăpătaţĭ şi necăpătuiţĭ; ba suntŭ chiar unii dintre dênşii chiar şi acum; vorba e însĕ că în Ardélŭ **esistenţele catilinare maghiare** suntŭ mai multŭ orĭ mai puţinŭ **inofensive**, pe când cele române trăindŭ în strînse legăturĭ cu massele poporului potŭ sĕ devină o calamitate elementară.« (»Tribuna« Nr. 104 din 1884.)

Va sĕ ḑică, după cei dela „Tribuna", guvernulŭ ungurescŭ n'are decâtŭ sĕ le dea hrană acestorŭ pretinse „esistenţe catilinare" române „ofensive" din Ardélŭ, căcĭ „drepturĭ şi aşa nu le trebue," şi atuncĭ pace va fi între Ungurĭ şi Românĭ şi cei din urmă vorŭ continua a fi unŭ „elementŭ de ordine"; ér cei dela „Tribuna," veselĭ că au salvatŭ „buna reputaţiune a neamului nostru" se vorŭ puté îmbrăţişá cu nobilii „inofensivĭ" dela „Peşti Naplo."

Negreşitŭ că în puterea acestei speranţe „Tribuna" adreséză Românilorŭ următórea provocare:

»Căutaţi-vĕ de treburile vóstre, urmaţi-vĕ lucrarea în pace, răbdaţĭ înainte, căcĭ noi (negreşitŭ cei dela „Tribuna" — Red. „Gaz. Tr.") ne vomŭ da tótă silinţa sĕ-i facemŭ pe cei dela stăpânire sĕ înţelégă, că trebue sĕ ni sĕ facă dreptatea ce ni se cuvine. Voimŭ în adevĕrŭ şi cu tótă sinceritatea sĕ ajungemŭ la o resolvare pacĭnică a conflictului dintre Românĭ şi Maghiarĭ, şi nu a nóstră are sĕ fie vina (ci negreşitŭ: a esistenţelorŭ catilinare, carĭ nu dau pace. — Red. G Tr.), dacă o asemenea resolvare nu va fi cu putinţă." (Tribuna Nr. 40 din 1885).

Ei bine, cum îşĭ închipuescŭ colegii noştri dela „Tribuna", că Maghiarii „bogaţĭ" şi „elementŭ de ordine" şi „inofensivĭ" cum sunt, se vorŭ încumeta a recunósce drepturĭ unorŭ „nemernice esistenţe catilinare?"

A! dar uitasemŭ că „nouĕ nu ne trebuescŭ drepturĭ" şi că guvernulŭ n'are decâtŭ sĕ ne dea de mâncare, ca sĕ nu ne mai gândimŭ la „acţiunĭ violente şi nesocotite!"

Nu vĕdŭ colegii noştri dela „Tribuna" absurditatea atitudinei lorŭ politice de pân' acum? Nu vĕdŭ ei contraḑicerile logice şi faptice în carĭ s'au încurcatŭ şi se încurcă totŭ mai tare pe ḑi ce merge?

Ce privesce linia de conduită ce şi-au tras'o prin programulŭ lorŭ trebue sĕ recunóscemŭ, că au fostŭ censecuenţĭ numai în aceea: de a-şĭ împlini missiunea de poliţai la graniţe.

Sĕ credemŭ noi óre, că nesfêrşitele contraḑicerĭ şi paradocsurĭ, prin cari „Tribuna" până acum a călcatŭ tóte celelalte puncte ale programei sale, este numai o urmare a zelului prea mare desvoltatŭ în acea misiune, prin care ei pretindŭ a salvá reputaţiunea neamului românescŭ? Sĕ bănuimŭ óre că frasele pompóse „naţionale" fără nicĭ o legătură logică, cu cari îmbracă ei perfidele lorŭ insinuaţiunĭ, suntŭ numai nisipŭ aruncatŭ în ochii publicului, ca dênşii cu atâtŭ mai uşorŭ sĕ pótă pescui în turbure?

Dacă le este aşa de multŭ celorŭ dela „Tribuna" de „reputaţia neamului românescŭ" n'aveau nicĭdecum lipsă sĕ recurgă la mijloculŭ înjositorŭ de a face concurenţă poliţiei de statŭ din Peşta, Viena şi Bucurescĭ.

Aveau colegii noştri dela „Tribuna" unŭ têrêmŭ cu multŭ mai mulţămitorŭ de a-şĭ desvoltá zelulŭ pentru apĕrarea reputaţiei nóstre naţionale. De pildă li s'a datŭ mai multŭ ca unŭ singurŭ prilegiu, ca apĕrêndŭ reputaţia celorŭ mai marĭ şi mai nobile figurĭ din istoria Românilorŭ ardelenĭ, sĕ apere şi onórea nóstră naţională.

Dar ce a făcutŭ „Tribuna"?

A secundatŭ pressa duşmană nouĕ, scriindŭ despre Horia şi Cloşca în momentulŭ sĕrbătorescŭ a aniversării morţii lorŭ, că au fostŭ nisce „păcătoşĭ" şi că „pĕcatele lorŭ grele," ce şi-le reamintescŭ cu „jale fiorósă," le-au ispăşitŭ prin mórtea lorŭ şi ḑicêndŭ despre ei, ceea ce se ḑice despre ori-ce omŭ criminalŭ, care a ofensatŭ societatea:

»Horia şi Cloşca au fostŭ frênţĭ în róta călăului; dreptatea s'a făcutŭ; omenirea şi-a primitŭ satisfacţiunea« (»Tribuna« Nr. 37, 1885).

De ar fi avutŭ „Tribuna" celŭ puţinŭ bunulŭ sêmţŭ sĕ tacă într'unŭ asemenea momentŭ, sĕ tacă măcarŭ de ruşinea lumei! Dar cum ar fi pututŭ sĕ tacă, când cea dintêiu debutare a ei a fostŭ aceea în contra serbărei memoriei acelorŭ „criminalĭ", de a cărorŭ fapte, ḑiceau ei, trebue „sĕ ne îngrozimŭ?" („Tribuna" Nr. 81 din 1884).

Şi apoi ce se făcea din „Tribuna," dacă serbândŭ memoria unorŭ revoluţionarĭ ar fi fostŭ luată şi ea dreptŭ revoluţionară? Şi apoi unde rĕmâneau emigraţii ardelenĭ, carĭ voiau numai sĕ „agite" prin acea serbare şi despre carĭ „Tribuna" era atâtŭ de imbecilă a presupune că ei, ca şi dînsa, n'arŭ avé nicĭ o pietate către acei marĭ Românĭ? Unde rĕmânémŭ noi soţii presumptivĭ ai „socialiştilorŭ," carĭ după organulŭ Metropolitului asemenea nu din pietate, ci numai ca sĕ agitămŭ amŭ fi propusŭ ţinerea de rugăciunĭ pentru sufletele martirilorŭ de neuitată aducere aminte?

Dacă amŭ fi liberĭ şi bogaţĭ, atuncĭ negreşitŭ serbarea amintirei lui Horia s'ar face numai din pietate către ei, dér fiind-că suntemŭ impilaţĭ şi sĕracĭ nu mai putemŭ avea sentimente de pietate către cei ce s'au luptatŭ odinióră pentru libertatea nóstră, ci dacă îi serbămŭ voimŭ numai sĕ agitămŭ.

Poftimŭ logică de-a „Tribunei" şi de-a colegului sĕu metropolitanŭ!

Câtŭ de şovăiătorĭ, nelealĭ séu ignoranţĭ suntŭ cei ce au scrisŭ în „Tribuna" despre Horia şi Cloşca, se póte vedé şi din aceea, că o-dată susţinŭ că „revoluţiunea dela 1784 a avutŭ pentru patria nóstră urmărĭ bune," („Tribuna" nr. 74 din 1884) altădată scriu că actulŭ de desperaţiune, ce l'au sĕvêrşitŭ Românii acum o sută de anĭ, era celŭ puţinŭ de prisosŭ." („Tribuna" Nr. 6 din 1885).

Dér spaţiulŭ ne este multŭ prea scumpŭ decâtŭ ca sĕ-lŭ împlemŭ cu tóte absurdităţile, ce le aflămŭ în „Tribuna."

Vedemŭ cu adêncă întristare că colegilorŭ noştri le este mai multŭ de reputaţia duşmanilorŭ noştri, decâtŭ de reputaţia nóstră naţională.

In Maiu anulŭ trecutŭ, imediatŭ după turburările din Cluşiu „Tribuna" căutá se îndulcéscă faptulŭ scriindŭ, că „manifestaţiunile din Cluşiu suntŭ fără de nicĭ o importanţă" şi că „pe cercurile hotărîtóre maghiare le vorŭ fi genândŭ mai multŭ decâtŭ pe noi." Apoi scusă ḑiarele din Cluşiu, ḑicêndŭ că dacă ele au aprobatŭ purtarea tinerilorŭ maghiarĭ „n'au făcut'o din altŭ motivŭ, decâtŭ ca sĕ-şĭ acopere gena." In fine declară, cà „tinerilorŭ maghiarĭ le iértă şi acésta pe când colegilorŭ lorŭ românĭ nu le-ar fi iertat'o." („Tribuna" nr, 19 din 1884).

Asemenea în Iuliu anulŭ trecutŭ „Tribuna" înfruntá pe acele ḑiare române (între carĭ era şi „Gazeta"), carĭ „grăbeau sĕ le comunice Românilorŭ în traducere articulii insultătorĭ ai foilorŭ maghiare şi sĕ respunḑă „cu energiă cuvenită" la ei" (Tribuna Nr. 77 1884), acestĭ articulĭ ḑiceau ei erau de natură „a înăspri numai încordarea nenorocită ce esistă între noi şi Maghiarĭ", căcĭ „prea suntemŭ agitaţĭ, prea suntemŭ năcăjiţĭ, prea suntemŭ dispuşĭ la mişcărĭ violente" (Tribuna Nr. 74 ḑin 1884).

Se'nţelege încordarea dintre noi şi Maghiarĭ este după „Tribuna" unŭ lucru firescŭ şi érăşĭ lucru firescŭ este că totŭ noi umĕrŭ la umĕrŭ cu „Viitorulŭ" sĕ le întindemŭ mâna de împăcare, ca sĕ încete acea încordare celŭ puţinŭ din partea nóstră, dacă este „lucru firescŭ," că din partea lorŭ nu póte încetá.

Ast'ai politica „Tribunei." In numĕrulŭ de mâne vomŭ sfêrşi cu ea.

—o—

SCIRILE ḐILEI.

In urma denunţărilorŭ tendenţióse ale »Tribunei,« ḑiarele ungurescĭ ne claséză în partida »petroliştilorŭ.«

—0—

Astăḑĭ la 2 óre după prânḑŭ s'a întrunitŭ sinodulŭ protopopescŭ I. alŭ Braşovului.

—0—

Cu câtŭ s'apropie timpulŭ mai caldŭ, cu atâtŭ turburarea duşmanilorŭ noştri cresce. Acum s'au hotărîtŭ sĕ confisce cărţile române de prin librării şi începutulŭ l'au făcutŭ cu librăria »Concordia« din Năsĕudŭ, prin

notarulŭ Panczel, după ce librăria se asediase cu gendarmĭ.

—0—

Cu privire la esercițiile de arme ale reserviștilorŭ și concediaților, ministrulŭ honvedilorŭ a datŭ următorulŭ ordinŭ:

„La esercițiile din anulŭ acesta vorŭ lua parte oficerii de reservă din anii de asentare 1880, 1878 și 1876, apoi acei oficerĭ de reservă alŭ cărorŭ timpŭ de serviciu activŭ li s'a micșoratŭ, oficerii de honvedĭ concediațĭ, în fine acei oficerĭ de reservă carĭ aveau sĕ facă esercițiulŭ de arme în 1884, mai departe honvedii asentațĭ în 1880, 1878 și 1876, la bataliónele de instrucțiune honvedii asentațĭ în 1884, honvedii din anii 1883, 1882 și 1878, escepționândŭ pe aceia carĭ pentru instrucțiune au sĕ se presinte pentru 3 lunĭ în primăvara acésta, apoi acei reserviștĭ și honvedĭ carĭ aveau sĕ facă esercițiulŭ de arme în 1884. Se escepționéză soldații carĭ în 1883 au făcutŭ serviciu activŭ.

—0—

Societatea teatrală ungară a lui Carol Polgar nu va veni sĕ jóce în Brașovŭ, precum anunțaserămŭ, deórece n'a pututŭ face nicĭ unŭ abonamentŭ.

—0—

In Bucurescĭ s'a înființatŭ o societate literară scientifică cu numele »Bolintineanu,« alŭ cărei scopŭ este cultivarea cunostințelorŭ intelectuale și desvoltarea simțĕmintelorŭ naționale. Acéstă societate va avé și o revistă literară. Ii urămŭ isbêndă.

—0—

»Românulŭ‘ spune că s'a constituitŭ definitivŭ societatea pressei în Bucurescĭ. D. C. A. Rosetti a fostŭ alesŭ președinte în unanimitate, ér ca membri în comitetŭ d-nii: M. Minovicĭ (»Curierulŭ Financiarŭ«), D. A. Laurianŭ („Rom. Lib.‘), I. G. Bibicescu («Românulŭ»), A. Ciurcu („Indép. roum.«) N. Bordeanu, Gr. Ventura (»Națiunea«), N. Ghițescu (»România«), C. Stefănescu (»Rĕsboiulŭ‘), I. C. Fudescu (»Telegrafulŭ«), G. Săcășénu (»Unitatea Națională«).

—0—

»L'Economiste roumain« află că o societate s'a formatŭ la Londra cu capitalŭ de 2 milióne de lei, pentru a instala în România fabricĭ de conserve și estracte de carne. Societatea a fostŭ legalŭ înregistrată la Londra și a trimisŭ în Bucurescĭ unŭ representantŭ însărcinatŭ a obține de la guvernulŭ românŭ antorisațiunea de a funcționá. E vorba de o camdată a stabili două fabricĭ marĭ: una apropé de Craiova, cealaltă în Moldova, Societatea cere guvernului: a) a permite întrarea fără vamă a mașinelorŭ destinate la exploatare și a tinichelei trebuincióse la confecționarea cutiilorŭ destinate la reexportare, b) a controla prin o comisiune sanitară, cu cheltuiala companiei, fabricarea conservelorŭ și a extractului de carne. Se dice că cele două fabricĭ arŭ întrebuința numai ele singure tóte vitele marĭ și porcii pe carĭ țĕra este în stare a exportá.

—0—

»Delta« se numesce unŭ nou diarŭ ce apare în Tulcea, în Dobrogea. Ii urămŭ viață.

—0—

Telegrame particulare comunică, că în Marsilia s'a ivitŭ din nou colera.

—0—

Concertŭ filarmonicŭ. Concertulŭ societății filarmonice se va da Marțĭ, în 17 Martie n., în sala otelului Nr. 1. Biletele comandate se potŭ luá dela librăria d-lui Heinrich Zeidner din Tĕrgu-grâului. Prețulŭ locurilorŭ: Cercle à 1 fl., Stalŭ à 60 cr., Galeria à 60 cr., Partere à 30 cr. Inceputulŭ la 8 óre.

Scólele nóstre din Solnocŭ-Dobêca.

De sub Cibleșŭ la 1 Martie n. 1885.

Domnule Redactorŭ! Multe arŭ fi de scrisŭ de pe aicĭ, căcĭ multe suntŭ greutățile cari avemŭ a le suporta din partea stăpânitorilorŭ noștri. Nicăirĭ nu este, credŭ, încinsa lupta în așa mĕsură, pe tótă linia, asupra totŭ ce e românŭ ca în pașalîculŭ nostru, adecă în comitatulŭ vestitului comite Banffy.

Limba română e atâtŭ de persecutată, încâtŭ nu este iertatŭ ca sĕ sune în actele oficióse nicĭ baremŭ unŭ nume de botezŭ românŭ.

Comunele suntŭ îngrecate cu felŭ de felŭ de dărĭ. Pentru linia ferată, ce pe aci au sĕ o lungéscă, pentru teatru unguréscŭ, foi ungurescĭ, — Românii au sĕ plătéscă, căcĭ dóră pentru aceea 'sŭ supușii marelui pașă. Glóbele pentru drumulŭ comitatensŭ nu mai încétă, — lipsesce unŭ pumnŭ de prundŭ din o movilă, bietulŭ Românŭ plătesce prețulŭ movilei întregĭ îndoitŭ. Apoi décă-i mai rĕmâne ceva după tóte acestea, acopere'șĭ trebuințele sale casnice și culturale!

Despre tóte acestea voiu scrie cu altă ocasiune în specialŭ și cu dovedĭ, acum mĕ voiu restrînge la descrierea scólelorŭ nóstre principale din comitatŭ, și ce trebue sĕ facemŭ în împrejurările acestea grele ce ne apasă?

Suntemŭ eschișĭ de pe terenulŭ vieții politice. Nu i-a rĕmasŭ Românului decâtŭ córnele plugului, décă 'lŭ mai are și nu i l'au dusŭ esecutorii. Sĕ ne strêngemŭ și așa rêndurile, și sĕ stămŭ neclintițĭ în păstrarea patrimoniului celui mai scumpŭ, ce ni l'au lăsatŭ strămoșiĭ noștri: limba și naționalitatea, asupra cărora dau năvală ca lupii setoșĭ de pradă. Acestea le putemŭ păstra numai cu ajutorulŭ scólei și alŭ instrucțiunei. Și te dóre inima când privescĭ la scólele nóstre.

Poporului abia îi mai remâne, după atâtea sacrificii pentru statŭ și pentru maștera administrațiune, modŭ de a'șĭ puté susținé ici colea câte o scólă de dómne ajută. Ajutorŭ dela statŭ, în visteria căruia se înfundă milióne dela Românĭ, nicĭ vorbă sĕ se dea pentru scóle române Numai acolo e aplicatŭ statulŭ a da ajutorŭ, unde e vorba sĕ se invețe limba maghiară esclusivŭ.

In comitatulŭ acesta suntŭ trei locurĭ principale, precum a scrisŭ cineva mai deunădĭ în acéstă prețuită fóiă: Lăpușulŭ-unguréscŭ, Betleanulŭ și Deșiulŭ. In tóte trele locurile avemŭ câte o scólă, câte cu unŭ învĕțătorŭ.

Cu scóla din Lăpușulŭ-unguréscŭ amŭ mersŭ multŭ îndĕrĕtŭ. Acésta s'a ridicatŭ în timpulŭ absolutismului, prin oferte din partea comunelorŭ din cerculŭ Lăpușului și o parte din Chiorŭ; unŭ edificiu frumosŭ din tóte punctele de vedere corĕspundĕtorŭ. La începutŭ, adecă până la 1868 a avutŭ trei și patru învĕțătorĭ. Era scólă normală (primară) de rangulŭ ântêiu. Dela 1868 câțiva anĭ a rĕmasŭ cu doi învĕțătorĭ, cari prin zelulŭ lorŭ suplineau golulŭ, și scóla n'a scăpĕtatŭ. Dela 1880 însĕ, abia mai póte susta cu unŭ învĕțătorŭ. Și ce e causa?

Indată ce a sosìtŭ éra constituțională, comunele au fostŭ oprite de a mai presta suma, cu carea de bună voiă concurgeau la susținerea scólei. S'a cerutŭ ajutorŭ dela ministeriulŭ de culte, în fruntea căruia era bar. Eötvös. S'a aplacidatŭ odată pentru totdeuna 5000 fl. Abia s'a căpĕtatŭ 1000 fl. și restulŭ de 4000 fl. s'a sistatŭ. Pentru ce? Părintesculŭ guvernŭ a avutŭ altŭ scopŭ, nu ajutorarea scólei române ci ridicarea unei scóle de statŭ maghiare, ceea ce a și făcutŭ încă în 1870, și de atuncĭ până astădĭ sustă acolo o scólă de statŭ cu trei învĕțătorĭ și o învĕțătoréсă, bine plătițĭ. Nu era după gustulŭ domnilorŭ, că în scóla română se cresceu în totŭ anulŭ câte 80—100 pruncĭ românĭ, ba și maghiarĭ și evrei, deși tóte trei limbile patriei se învĕțau într'însa. Era scólă română și acésta e destulŭ, ca sĕ fiă lăsată la celŭ mai bunŭ casŭ, în mâna sorții.

Decând s'a cassatŭ ajutorulŭ comunelorŭ, ér din partea statului neputându-se căpĕta ajutorŭ, — acéstă scólă a începutŭ a scădé în privința materială. Trebuia sĕ consume ce avea strînsŭ. Și așa ar fi cădutŭ, însĕ aci amŭ sĕ amintescŭ, că în timpulŭ supremŭ i-a săritŭ în ajutorŭ celŭ ce a contribuitŭ mai multŭ și în prima liniă și la ridicarea ei, cu o donațiune de 1100 fl. în realitățĭ și o acțiune de bancă. Și totŭ acestŭ prea stimatŭ domnŭ **Gabrielŭ Manu**, advocatŭ în Deșiu, care ocupă cea mai frumósă pagină în istoria acestei scóle, ca președintele senatului acelei scóle a alergatŭ la tóte adunările »Asociațiunei Transilvaniei,« și descriindŭ starea scólei a câștigatŭ votarea câte unui ajutorŭ anualŭ de 100 fl. v. a. In anulŭ trecutŭ nu s'a pututŭ căpĕta nicĭ acestŭ ajutorŭ, din causă binecuvêntată. Așa stămŭ cu scóla din Lăpușulŭ-unguréscŭ. (Va urmá.)

Raportulŭ secretarului generalŭ
asupra lucrărilorŭ academiei române în decursulŭ anului 1884—1885.

(Urmare și fine)

IV. Colecțiunile.

In decursulŭ anului, dela sesiunea generală trecută până acum, colecțiunile nóstre s'au îmbogățitŭ într'unŭ modŭ cu totulŭ neobicînuitŭ, în specialŭ biblioteca este astădĭ mai mare decâtŭ de două orĭ câtŭ era în anulŭ trecutŭ. Comisiunea bibliotecei vĕ va arĕtá mai cu deamĕruntulŭ cum s'au îmbogățitŭ biblioteca și ce s'a lucratŭ în decursulŭ anului pentru ținerea ei în bună ordine. Eu mĕ mărginescŭ a vĕ comunicá următórele:

1. Amŭ avutŭ fericirea a primí în luna lui Iulie a anului trecutŭ în localulŭ nostru prețiósa biblioteca pe care Camera a cumpĕrat'o pentru Academie dela d-lŭ D. C. Sturdza dela Scheia. Acéstă bibliotecă, compusă din 7487 volume, fără a socotí dubletele, este unŭ adevĕratŭ tesaurŭ pentru studiele nóstre istorice. Ea a fostŭ formată în cursŭ de mai multe decimĭ de anĭ și îndreptată în specialŭ asupra istoriei Româniłorŭ. Posedămŭ într'însa o mulțime de publicațiunĭ din cele mai rare și mai prețióse pentru istoria nóstră; vomŭ amintĭ numai o colecțiune fórte bogată de edițiunĭ vechĭ a cronicarilorŭ și istoricilorŭ polonĭ. Cu acéstă bibliotecă amŭ mai primitŭ și 143 volume manuscrise, o prețiósă colecțiune de documente originale române și transilvane din secolii XV—XVIII și mai multe monede româneseĭ.

2. Prin darurĭ și schimburĭ s'a înmulțitŭ biblioteca nóstră în acestŭ anŭ asemenea fórte multŭ. Numĕrulŭ volumelorŭ primite în acestŭ modŭ trece peste 1820.

3. Incă înainte de sesiunea trecută localulŭ bibliotecei nóstre nu mai era îndestulătorŭ pentru aședarea tuturorŭ cărțilorŭ. D-vóstră, prevĕdêndŭ o parte din crescerea bibliotecei, ațĭ dispusŭ facerea unei nouĕ instalărĭ pentru aședarea părții, care nu mai încăpea în cea veche. Acéstă lucrare s'a esecutatŭ întocmai după cererea făcută în sesiunea trecută de comisiunea bibliotecei și aprobată de D-vóstră.

Deși instalarea acésta este făcută câtŭ a fostŭ cu putință mai încăpĕtóre, totușĭ, în urma crescerii enorme a bibliotecei, ea nu este de ajunsŭ pentru instalarea sistematică a tuturorŭ cărțilorŭ. De aceea din ce în ce mai multŭ devine urgentă necesitatea unui localŭ propriu alŭ Academiei în care sĕ se pótă face instalărĭ suficiente pentru biblioteca nóstră, care în cursŭ de puținĭ anĭ a ajunsŭ a fi cea mai prețiósă în țĕră. Avemŭ viuă speranță că guvernulŭ M. S. Regelui se va grăbí câtŭ mai curêndŭ a înzestrá Academia cu unŭ localŭ potrivitŭ cu trebuințele sale.

4. Colecțiunea numismatică. — In cursulŭ anului espiratŭ s'au presentatŭ favorabile ocasiunĭ prin carĭ amŭ pututŭ îmbogățĭ fórte multŭ colecțiunea nóstră de monede vechĭ românescĭ prin însemnate cumpĕrărĭ.

Numĕrulŭ bucăților carĭ a crescutŭ colecțiunea este de circa 1200, tóte moldovenescĭ. Din acéstă numerósă colecțiune, 575 de monede sunt dela Bogdanŭ Voevodŭ și 470 dela Petru Mușatŭ, celelalte dela diferițĭ domnĭ. Exemplarele în numĕrŭ așa de mare din monedele lui Bogdanŭ și ale lui Petru Mușatŭ au o însemnătate considerabilă din mai multe puncte de vedere: pe de-o parte se potŭ alege din ele exemplare de o conservațiune bună, pe de altă parte vorŭ puté servi la facerea de schimburĭ cu alte cabinete numismatice, și în fine servescŭ spre a ne da o idee despre circulațiunea numeralului în anumite epoce și despre cantitatea monedelorŭ bătute de diferițĭ domnĭ.

5. Colecțiunea de documente istorice a crescutŭ prin diferite darurĭ, între carĭ voiu aminti cu deosebire colecțiunea compusă din 78 documente în copii și 10 în originalŭ dăruită de d-lŭ membru corespondentŭ Obedenaru. Aceste documente prețióse pentru Istoria Româniłorŭ au fostŭ colectate la Roma și dăruite de d-lŭ Obedenaru pe lêngă o relațiune asupra direcțiunii ce arŭ trebui dată cercetărilorŭ istorice române în archivele și bibliotecile Romei.

Prin cumpĕrare s'au procuratŭ 470 documente române din diferite epoce și de mai multe felurĭ.

V. Din cele ce am avutŭ onóre a vĕ espune în capitolele precedente ațĭ vĕdutŭ, domnilorŭ colegĭ, că colecțiunile nóstre de totŭ felulŭ au crescutŭ în anulŭ trecutŭ într'unŭ modŭ cu totulŭ neobicînuitŭ. Acéstă crescere a înmulțitŭ în proporțiune lucrările ce trebuescŭ făcute pentru punerea și ținerea colecțiunilorŭ în bună rênduélă. Cu tótă străduința cu care a lucratŭ personalulŭ fórte restrînsŭ alŭ cancelariei nóstre, elŭ nu a pututŭ birui tóte operațiunile câte reclamă acéstă crescere de materialŭ. De aceea ni se impune necesitatea de a mai mări personalulŭ cancelariei, mai alesŭ fiindcă tóte colecțiunile nóstre trebue ordinate într'unŭ modŭ definitivŭ după sisteme raționale și bine studiate spre a puté apoi continua pe aceiașĭ basă și cu orînduirea materialelorŭ cu carĭ de acum înainte se vorŭ îmbogățĭ Aceste organisărĭ cerŭ, pe lêngă unŭ studiu seriosŭ asupra metódelorŭ, fórte multă lucrare materială cum sunt copiare de titlurile cărțilorŭ, facere de inventarii pentru documente, etc., pentru formarea diferitelorŭ catalóge carĭ sunt hotărîte de regulamentulŭ bibliotecei votatŭ de d-vóstră în sesiunea trecută. Delegațiunea va veni în acéstă privință cu propunerĭ înaintea d-vóstră spre a satisface și aceste trebuințe ale serviciului internŭ alŭ Academiei nóstre.

VI. Spre a încheia raportulŭ asupra lucrărilorŭ din cursulŭ anului, am onóre a vĕ espune resumatulŭ operațiunilorŭ casei Academiei în anulŭ nostru bugetarŭ 1884—1885. Secretarulŭ Generalŭ,

D. Sturdza.

DIVERSE.

Femeile în Cochinchina. — Unŭ misionarŭ din Cochinchina a publicatŭ sub titlulŭ de »Douĕ-decĭ de anĭ în Annam,« unŭ volumŭ fórte interesantŭ, din care estragemŭ pasagele următóre: Când unŭ bărbatŭ are a se plânge în contra soției sale, nu face decâtŭ a o pedepsi. Cu tóte acestea nu se grăbesce câtușĭ de puținŭ și lasă sĕ-i trécă prima furiă produsă de greșéla comisă. După ce și-a luatŭ dejunulŭ, și-a bĕutŭ ceaiulŭ și și-a fumatŭ țigara, se îmbracă într'unŭ costumŭ convenabilŭ, ia unŭ aerŭ magistralŭ și dice soției sale sĕ-i aducă varga. Femeia se supune cu respectŭ și se întinde cu fața în josŭ pe unŭ covorŭ, la piciórele soțului ei. Acesta o lovesce de trei orĭ cu varga pe spinare, apoi îi face o mică morală bine simțită în privința datoriilorŭ unei soții cum se cuvine sĕ fiă cătră soțulŭ ei. La fie-care punctŭ și subdivisiune a discursului, face o mică pausă și ridică varga mai dând câte o lovitură; dómna cere iertare, plânge, geme și făgăduiesce că pe viitorŭ are sĕ se pórte bine. Bărbatulŭ îi dă varga s'o ducă la locŭ; ea salută și se retrage mulțămindu-i. După prândŭ se începe aceeașĭ ceremoniă, și apoi o repetă mai nainte d'a se culca, căcĭ orĭ-ce corecțiune trebue sĕ se facă de trei orĭ. Totŭ ast-felŭ se coregŭ și copiii și servitorii. Orĭ-ce procedeu mai puținŭ solemnŭ este privitŭ ca unŭ dispreţŭ pentru femeiă! Indată ce bărbatulŭ a eșitŭ din casă, soția lui îșĭ rĕsbună pe câne, pe pisică séu pe orĭ-ce altŭ dobitocŭ, și câte odată chiar pe copii ei, luându-i cu aceeașĭ vargă la bătae și făcêndu-le aceeașĭ morală ca și soțulŭ ei.

* *

† Necrologŭ. — Valentinŭ Papŭ de Băsescĭ, protonotarŭ la tribunalulŭ regescŭ din Zelău, a încetatŭ din viață în 28 Faurŭ n., în alŭ 35-lea anŭ alŭ etății și alŭ 5-lea anŭ alŭ fericitei sale căsătorii. Fiă-i țĕrêna ușóră!

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aureliŭ Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 10 Martie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99.55
Rentă de hârtiă 5%	94.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110.50
Bonurĭ rurale ungare	103.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C3.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.75
Bonurĭ rurale transilvane	102.75
Bonurĭ croato-slavone	103.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.30
Renta de hârtiă austriacă	83.65
Renta de arg. austr.	84.15
Renta de aurŭ austr.	109 45
Losurile din 1860	139 80
Acţiunile băncei austro-ungare	867.—
Act. băncei de creditŭ ung.	312.—
Act. băncei de creditŭ austr.	303.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.81
Napoleon-d'orĭ	9.79½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.45
Londra 10 Livres sterlinge	124.25

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 25 Februariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	92	—
Renta rom. amort. (5%)	95¼	—
» convert. (6%)	89½	—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	100½	—
» „ „ (5%)	85½	—
» » urban (7%)	96½	—
» » » (6%)	95½	—
» » » (5%)	84	—
Banca naţională a României	1190	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	290	—
« » » Naţională	210	—
Aurŭ	11.⅜%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 11 Martie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.86	Vênd.	8.88
Argint românesc	»	8 80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.78	»	9.80
Lire turcescĭ	»	11.—	»	11.04
Imperialĭ	»	10.—	»	10.02
Galbenĭ	»	5.70	»	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	128.—	„	129.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Mersulŭ trenurilorŭ
pe inia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezŏ-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.